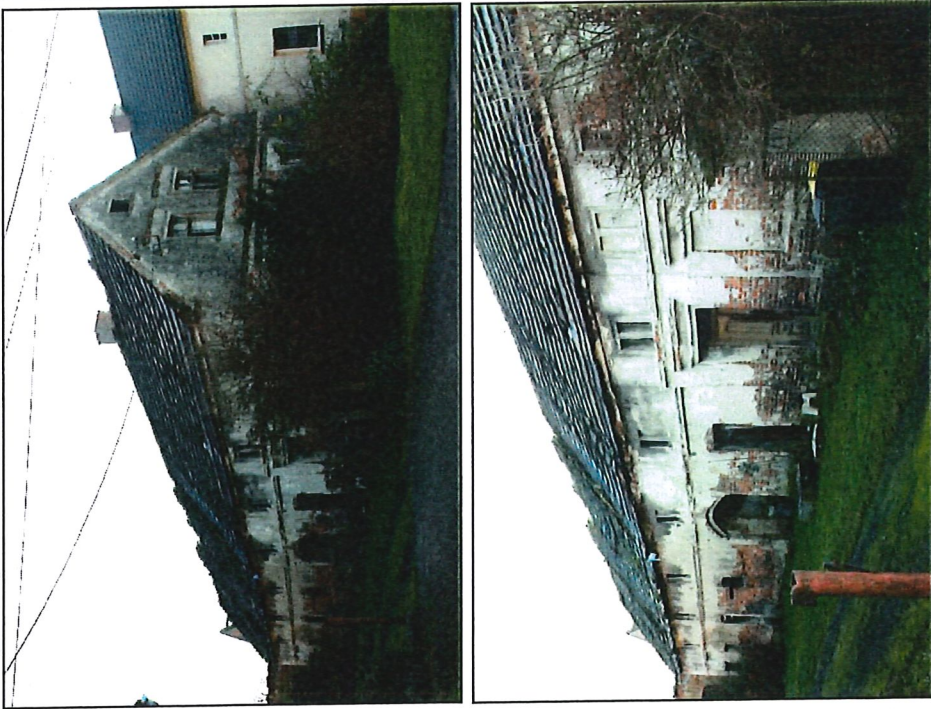

GEZ 12	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalno-gospodarczy w zagrodzie	2. Czas powstania 4 ćw. XIX w.	4. Adres Czeska Wieś nr 13, dz. nr 437/1	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym 			
1. Widok od pld.-wsch. 2. Widok od pn. 3. Widok od pld. 4. Lokalizacja.		5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka 6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka	

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorff*, a w 1417 r. jako *Bömschdorff*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzeliów, właściciele klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Jankowice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano kruchtę. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kniecie, 24 zagrodnicze i 11 chałupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek datowany na 4 ćw. XIX w., zlokalizowany w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej, w układzie szczytowym względem drogi. Założony na planie wydłużonego prostokąta, parterowy z wysokim poddaszem, częściowo podpiwniczony, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany z cegły ceramicznej, otylkowany, z pokryciem dachowym z dachówki ceramicznej karpówki układanej podwójnie w koronkę. Elewacja pn.-zach. w parterze trójosiowa, w dwupoziomowym szczycie w partii dolnej dwupoziomowa, wyżej jednopoziomowa. Elewacja pn.-wsch. dziesięcioosiowa, z otworami drzwiowymi w osiach pierwszej, trzeciej, szóstej i siódmej, brannym w osi piątej. W partii poddasza osie wyznaczają zdwojone otwory lub analogiczne do nich blendy. Otwór drzwiowy do części mieszkalnej w osi siódmej podkreślony płytkim ryzalitem. Elewacja pld.-wsch. ślepa. Dekoracja architektoniczna w postaci gzymsów koronującego, ujmującego szczyt i oddzielającego parter od poddasza, a także obramień otworów drzwiowego, okiennych i części blend. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte prosto, branny łukiem odcinkowym. Zachowany egzemplarz stolarki drzwiowej to drzwi dwuskrzydłowe w konstrukcji płycinowo-ramowej, z nadświetłem. Stolarka okienna dwudzielna, dwupoziomowa, z profilowanym śłemeniem i listwą przymykową.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu części gospodarczej występują ugięcia i falowanie, miejscami pokrycie zarwało się do wnętrza. W części mieszkalnej w pokryciu występują istotne ubytki. Rygnien i rur spustowych brak. Mury bez widocznych odchyleń lub spękań, w partiach dolnych i lokalnie wyżej zawilgocone. Tynki w stanie złym, z znacznymi ubytkami, silnie zabrudzone, spękane i odparzone. Stolarka branna i większość drzwiowej nie zachowały się, istniejąca historyczna z ubytkami malatur oraz widoczną degradacją drewna. Stolarka okienna z ubytkami szklenia, pozbawiona malatur, z widoczną degradacją drewna.

Postulaty:

- uzupełnienie ubytków w pokryciu dachowym, remont więźby dachowej w wymaganym zakresie,
- montaż rygnien i rur spustowych,
- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgoceń murów,
- uzupełnienie lub wymiana tynków na nowe wykonane na bazie wapna hydraulicznego, z zachowaniem detalu architektonicznego,
- wymiana stolarki okiennej na wzór,
- renowacja stolarki drzwiowej i wykonanie nowej stolarki drzwiowej oraz brannej w formach powtarzających rozwiązania historyczne.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków